

Ірина РОМАН,

ад'юнкт,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ У ПРАЦЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ ВЧЕНИХ

У статті представлено досвід формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх офіцерів в Україні та закордоном у XXI столітті. З'ясовано, що цінності є ключовим чинником професійної реалізації особистості офіцера і одним з центральних компонентів мотиваційно-ціннісної структури. Результати узагальнення висновків наукових праць учених, які розглядали проблему формування ціннісних орієнтацій військовослужбовців та курсантів у військових закладах вищої освіти дозволяють зробити висновок, що вчені виокремлюють військово-корпоративні, військово-професійні, пізнавально-розвиваючі, спеціально-меркантильні та матеріально-побутові ціннісні орієнтації.

Результати аналізу узагальнення зарубіжного досвіду формування ціннісно-мотиваційної сфери особистості військовослужбовця дозволяють серед найбільш характерних особливостей цього процесу виокремити виражену соціальну, практичну і профілактичну спрямованість; комфортний духовний і професійний розвиток особистості військовослужбовця; опосередкований характер виховних впливів з опорою на шанобливе ставлення до військовослужбовців як до особистостей; домінування індивідуальної форми роботи з кожним військовослужбовцем.

Ключові слова: професійні ціннісні орієнтації, корпоративна культура, фахівці військового управління, майбутні офіцери, мотиваційно-ціннісна сфера особистості, Збройні сили України.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Вирішення проблеми покращення якості формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх офіцерів в процесі професійної підготовки передбачає узагальнення сучасного педагогічного вітчизняного та зарубіжного досвіду.

Результати наукового пошуку дозволили встановити, що у XXI столітті проблема формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців була предметом уваги на вітчизняному і зарубіжному науково-педагогічному просторі. Особливої актуальності в умовах поглиблення процесів глобалізації,

модернізації та інформатизації українського суспільства, нових викликів і загроз національній безпеці набувають питання формування ціннісних орієнтацій курсантів військових закладів вищої освіти. Відповідно до вимог, що висуваються до їхньої професійної підготовки, важливим є не тільки забезпечення високого рівня професійної компетентності, але й загальної гуманістичної особистісної спрямованості, формування чітких життєвих і професійних настанов. Це можливо тоді, коли майбутній офіцер усвідомлює своє місце і роль у суспільстві, відчуває гідне ставлення інших людей, має розвинене відчуття самовпевненості й прагнення до самовдосконалення. Саме тому важливим є питання формування професійних ціннісних орієнтацій курсантів в умовах військового закладу вищої освіти. При цьому особливе значення мають корпоративні або професійні ціннісні орієнтації, оскільки діяльність у єдиному ціннісно-орієнтаційному корпоративному професійному середовищі збагачує як організацію (відомство, установу, підрозділ, військову частину тощо), так і її членів за рахунок синергетичного ефекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Результати наукового пошуку дозволили встановити, що у ХХІ столітті проблема формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців була предметом уваги на вітчизняному науково-педагогічному просторі. Значна кількість наукових праць стосуються формування професійно-ціннісних орієнтацій студентів мистецьких і педагогічних спеціальностей. Це публікації О. Плохотнюка, М. Клепара та Є. Мамчура, у яких науковці оприлюднюють педагогічні умови формування професійно-ціннісних орієнтацій студентів, розглядають особливості перебігу процесу формування ціннісних орієнтацій під час професійного зростання, визначають психолого-педагогічні основи формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців. Вчений І. Марценюк досліджує навчальний процес в університеті як чинник формування професійно-ціннісних орієнтацій студентів, Г. Ільтьо – вплив ціннісних орієнтацій на формування професійної компетентності фахівця,

О. Камінська представляє досвід формування професійно ціннісних орієнтацій студентів технічного університету. Педагогічні умови розвитку духовних цінностей студентів у процесі вивчення дисциплін гуманітарного циклу є предметом уваги О. Плавуцької.

Разом з тим, тему формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців військового управління на тепер не висвітлено достатнім чином ні в теоретичній, ні у практичній площинах.

Метою статті є виокремлення актуальних аспектів проблеми формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців військового управління в Україні та закордоном у XXI столітті.

Виклад основного матеріалу дослідження. У контексті мети статті представляють інтерес наукові праці, у яких робиться спроба вирішити проблему формування ціннісних орієнтацій у представників силових структур, зокрема військовослужбовців. Так, Ю. Горбенко дослідив основні чинники, що впливають на становлення ціннісних орієнтацій військовослужбовців у процесі професійної підготовки. Ю. Горбенко стверджує, що основною проблемою цілеспрямованого формування професійно важливих якостей військовослужбовців на сучасному етапі розвитку суспільства є подолання негативного впливу військового середовища, зокрема, воно генерує зразки поведінки, які прискорюють формування споживацьких ціннісних орієнтацій, спрямованих на задоволення власних потреб [1].

Про вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на формування ціннісних орієнтацій у курсантів – майбутніх прикордонників у сучасних умовах наголошує й В. Матвійчук. Автор робить важливий висновок про те, що ефективність формування ціннісних орієнтацій у курсантів залежить від мотивації вступу до закладу вищої освіти та готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до освітнього процесу й служби; своєчасної адаптованості першокурсників до навчально-виховної та службової діяльності в умовах ЗВО ДПСУ тощо [2].

Професор О. Діденко пропонує побудувати модель особистості офіцера Держприкордонслужби, у якій на основі експертної оцінки із залученням керівників органів охорони кордону, науково-педагогічного складу, а також досвідчених вихователів і науковців слід передбачити чіткий перелік інструментальних і термінальних цінностей, професійно важливих якостей випускника. Крім того періодичний моніторинг вихованості випускників за чіткими індикаторами, які також потрібно визначити і обґрунтувати, дозволить оперативно, а головне, обґрунтовано вносити корективи в організацію та зміст виховання курсантів [3].

Важливе значення мають також функції, які виконують ціннісні орієнтації. Так, наприклад, Т. Новікова називає нормативно-регулятивну, комунікативну, функцію соціалізації, орієнтаційну та мотиваційну функцію [4].

Не залишилася поза увагою проблема формування ціннісних орієнтацій військовослужбовців і серед дослідників близького зарубіжжя. Так, наприклад, С. Соловйов наголошує на трансформації цінностей військової служби, серед він автор виокремлює військово-корпоративні, військово-професійні, пізнавально-розвиваючі, спеціально-меркантильні та матеріально-побутові [5]. На думку вченого, має місце проблема щодо низької військово-професійної орієнтованості військовослужбовців за контрактом. Зокрема їхні уявлення про цінності військової служби в недостатній мірі відповідають особливій значущості військової професії. Дані досліджень вказують на те, що ця група військовослужбовців визнає армійську дисципліну та матеріальні цінності. Але базові цінності, пов'язані з військовою честю і гідністю, необхідністю професійного вдосконалення, як умови успішного несення служби, у багатьох з них чітко не сформувалися [5].

На формування професійно-ціннісних орієнтацій курсантів впливають певні чинники. П. Кукса, з яким ми частково погоджуємося, вважає, що пріоритетність і закономірності розвитку ціннісних орієнтацій і установок на різних етапах навчання курсантів ЗВО, від першого до випускного курсу залежать від зовнішніх та внутрішніх чинників.

До зовнішніх чинників автор відносить державну політику стосовно збройних сил та інших силових структур, оснащення її озброєнням, матеріальними та фінансовими засобами, достойне фінансове забезпечення офіцерів, рівень соціального захисту військовослужбовців.

До групи внутрішніх чинників П. Кукса відносить соціально-психологічний клімат курсантського підрозділу, рівень психологічного такту і професіоналізму педагогів і офіцерів-вихователів, традиції (збройних сил, роду військ, ЗВО, індивідуальні властивості і особливості особистості курсанта); діяльність керівників ЗВО, викладачів і офіцерів вихователів; соціально-психологічні особливості, умови та закономірності формування ціннісних орієнтацій і установок у курсантів в освітній системі ЗВО [6, с. 155–156]

Отже, результати узагальнення висновків наукових праць учених, які розглядали проблему формування ціннісних орієнтацій військовослужбовців та курсантів ЗВО дозволяють зробити певні висновки. По-перше, вони виокремлюють військово-корпоративні, військово-професійні, пізнавально-розвиваючі, спеціально-меркантильні та матеріально-побутові ціннісні орієнтації. По-друге, учені вказують на трансформацію цінностей військової служби, обумовлених зміною соціально-економічних та воєнно-політичних умов, що мають місце в країні у певний часовий період. По-третє, має місце невідповідність ціннісних орієнтацій військовослужбовців особливій значущості професії офіцера. Результати дослідження вказують на те, що у значної частини військовослужбовців базові цінності, пов'язані з військовою честю і гідністю, необхідністю професійного вдосконалення не сформувалися.

Для розв'язання проблеми дослідження особливий інтерес представляє досвід формування ціннісних орієнтацій в арміях країн з розвинутою економікою. Як свідчать дані деяких фахових публікацій, системи виховання в зарубіжних арміях мають багато спільного, оскільки вони ґрунтуються на американській або англосаксонській моделі. З огляду на це розглянемо особливості формування ціннісних орієнтацій у ЗС США та проаналізуємо деякі особливості цього процесу в арміях ФРН, Великобританії і Франції.

Так, наприклад, одним з важливих завдань морально-психологічної підготовки особового складу в збройних силах США є формування в особового складу ціннісного ставлення до національних та державних символів, національної самосвідомості, гордості за приналежність до збройних сил США, лояльності до уряду та Президента [7]. Передбачено, що до формування цих та інших професійно-ціннісних орієнтацій залучаються різні суб'єкти державних і громадських структур США, зокрема органи законодавчої та виконавчої влади країни; інформаційні агентства; центри кіномистецтва та дозвілля тощо. Безпосереднім суб'єктом процесу формування професійно-ціннісних орієнтацій військовослужбовців є військове командування всіх рівнів, яке спирається у своїй роботі з особовим складом на спеціальний апарат міністерства оборони США [7, с. 262]. У Настанові AR360-81 наголошується, що у своїй повсякденній діяльності командир зобов'язаний організовувати і проводити роботу з виховання у підлеглих громадянської відповідальності, особистої відданості і рішучості боротися за американські цінності й ідеали, вірності військовому обов'язку, прихильності принципів американської демократії і свободи, військової політики держави, ролі і призначення ЗС, а також свободи і демократії в країнах вільного світу [8].

Серед основних напрямів формування ціннісних орієнтацій особового складу збройних сил США заслуговують на увагу: формування та розвиток професійно-важливих якостей; виховання патріотизму та відданості національно-державних ідеалам; формування та розвиток позитивної мотивації до військової служби; морально-етичне виховання; виховання стійкості до психотравмуючих факторів бойової обстановки та екстремальних ситуацій (стійкості до полону); прихильність здоровому способу життя; ціннісне ставлення до спорту [9].

Крім цього важливе значення має виховання в офіцерського корпусу почуття гордості за свою країну та її ЗС; формування у військовослужбовців прихильності ідеалам і цінностям американського способу життя, переконаності у справедливості і винятковості соціально-економічних засад у

США; виховання особового складу на історії і традиціях ЗС; формування у солдатів і офіцерів корпоративного духу; широке рекламування військової служби [10].

Результати аналізу наукових публікацій з проблеми дослідження [11; 12] дозволяють зробити висновок про те, що серед найбільш поширених методів впливу на ціннісно-мотиваційну сферу військовослужбовців збройних сил США варто назвати переконання, навіювання, особистий приклад, моральне та матеріальне стимулювання, примушення. Засобами впливу є засоби масової інформації (у тому числі й військова преса), музеї, клуби, бібліотеки, художня, воєнно-історична література, мемуари; театральні вистави, кінофільми, образотворче мистецтво, методичні розробки, довідники тощо. Близько 1900 періодичних видань висвітлюють діяльність збройних сил США, тираж яких перевищує 11–12 млн екземплярів.

Загалом, результати аналізу узагальнення американського досвіду формування ціннісно-мотиваційної сфери особистості військовослужбовця дозволяють виокремити найбільш характерні особливості цього процесу: виражена соціальна, практична і профілактична спрямованість; забезпечення комфортного духовного і професійного розвитку особистості військовослужбовця; опосередкований характер виховних впливів з опорою на шанобливе ставлення до військовослужбовців як до особистостей; домінування індивідуальної форми роботи з кожним військовослужбовцем; використання традицій і звичаїв американського способу життя, матеріальної зацікавленості як методів впливу на ціннісно-мотиваційну сферу особистості військовослужбовців; широке залучення цивільних фахівців різних спеціальностей до роботи з персоналом (психологів, соціологів, юристів); використання засобів масової інформації, залучення до участі у вихованні військовослужбовців державних органів, громадських організацій, спеціальних науково-дослідних центрів, навчальних закладів, церкви.

Необхідно зазначити, що США та інші країни НАТО у формуванні цінностей свої офіцерів орієнтуються на спільні для Альянсу наріжні ідеали:

демократія, індивідуальна свобода, верховенство права та мирне розв'язання суперечок, підтримка цих цінностей в усьому євроатлантичному регіоні. Засадничим принципом НАТО є спільність поглядів між північноамериканськими та європейськими членами Альянсу, що поділяють однакові цінності та інтереси і віддані справі збереження демократичних принципів, що робить нероздільною безпеку Європи і Північної Америки [13]. Німеччина також є членом НАТО, виховання офіцерів в армії цієї країни реалізується на основі концепції «внутрішнього керівництва», що передбачає формування у військовослужбовців достатньо міцної мотивації для якісного виконання ними професійних завдань. На думку дослідників системи навчання і виховання військовослужбовців ФРН вона характеризується гнучкістю та збалансованістю. Метою освіти в освітніх закладах бундесверу є не лише набуття необхідних моральних якостей, глибоких теоретичних знань і практичних навичок, а й формування ціннісних орієнтацій. По це свідчить одна з основних тенденцій розвитку військової освіти ФРН – ціннісно-орієнтоване навчання офіцерів. Іншими тенденціями є міжвузівська інтеграція, міжнародний характер навчання; гуманітарна спрямованість підготовки офіцерів; збільшення частки цивільних викладачів; модульний і соціокультурний характер навчання і виховання. Упорядники навчального посібника «Військова педагогіка у професійній діяльності офіцера і сержанта» вважають, що для виховного процесу в бундесвері характерними є: формування німецького військовослужбовця як носія гуманістичних ідей нової Німеччини, вільної від проявів тоталітаризму, країни розвиненої демократії і гаранта мирного співжиття багатьох національностей у рамках єдиної німецької держави; цілеспрямована робота з особовим складом щодо недопущення реваншизму й інших антилюдських проявів; розвиток ідей німецької пунктуальності, обов'язковості, надійності і високої культури праці [10].

На думку британських військових психологів, професійно-ціннісна сфера військовослужбовців формується під впливом низки чинників, основними з яких є загальнокультурний рівень, етнопсихологічні особливості, рівень освіти,

наявність бойового досвіду і рівень професійної підготовки, психологічні особливості особистості, фізичний стан, переконаність у своїй правоті, особливості воєнної ситуації (наступ чи оборона, інтенсивність і тривалість бойових дій, якість тилового забезпечення, кількість втрат), а також довіра до командування, товаришів по службі, озброєння і військової техніки.

Представляє інтерес висновок британських психологів, які дійшли висновку, що чим вищим є моральний дух офіцерів, тим менше серед них стресових втрат, і навпаки. Хороша бойова підготовка, впевнене командування і злагодженість дій сприяють поліпшенню психологічного стану особового складу. Основу морального духу складають ціннісні орієнтації, зокрема ідейні переконання, соціальні цінності (соціальна захищеність), корпоративні цінності (професіоналізм, згуртованість військових колективів, діяльність керівного складу). Формування професійно-ціннісних орієнтацій ґрунтується на традиціях британської армії. У сучасних умовах для цього процесу характерним є зусилля командування щодо перешкодження розповсюдженню серед особового складу настроїв пацифізму у зв'язку із тенденціями, що спостерігаються в світі; посилення акценту на винятковості та світовій ролі британських ЗС, їх особливій місії в Західній Європі; формування стійкого переконання військовослужбовців у необхідності сильного ядерного потенціалу; формування в офіцерського складу гордості за приналежність до ЗС Великобританії як світової морської держави і центру Великої співдружності націй, що зберігає багатовікові традиції; виховання офіцерського складу на ідеях монархізму, відданості королеві; посилення пропаганди традицій військ колишньої колоніальної імперії; застосування традиційних методів і форм виховання, які перевірені часом, а також упровадження інноваційних підходів до роботи з персоналом, апробованим в інших країнах НАТО [10].

Деяко подібні підходи до формування професійно-ціннісних орієнтацій спостерігаються і в ЗС Франції. Особливостями цього процесу є те, що в основу виховання військовослужбовців покладено ідею «Великої Франції» – голлізма

(від імені лідера французької нації Шарля де Голля), а також формування в офіцерів відчуття особливої місії воїна-француза щодо вирішення проблем дружніх країн [10, с. 327]. Крім цього важливим у формуванні ціннісно-мотиваційної сфери є врахування загрозливих змін стратегічного середовища в Європі, зокрема джихадизму та його проявів – кривавих терактів в Парижі та Ніщі. Боротьба з ІДІЛ (на відміну від російської загрози) – довгостроковий зовнішньополітичний імператив країни, пов'язаний та посилений внутрішніми проблемами у державі. Модернізовані збройні сили Республіки мають забезпечити, в першу чергу, безпеку громадян Франції вдома – новітній виклик для армії, яка завжди була спрямована на попередження зовнішніх загроз [14].

Висновки. Представлені матеріали доводять, що формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців в Україні та закордоном у ХХІ столітті має певні особливості. На вітчизняному науково-педагогічному просторі накопичено досить значний досвід вирішення цієї проблеми, але він стосується переважно студентів ЗВО та майбутніх фахівців різних сфер, але не військово-управлінської. Представники психології, педагогіки, соціології та філософії зосереджують свою увагу на пошуку засобів формування ціннісних орієнтацій, дослідженні психологічних особливостей впливу засобів масової інформації на структуру ціннісних орієнтацій, динаміки ціннісних орієнтацій різних вікових груп, впливу освітнього і професійного середовища на формування і розвиток ціннісних орієнтацій тощо. У поодиноких публікаціях представлено чинники, що впливають на становлення ціннісних орієнтацій військовослужбовців у процесі професійної підготовки. Дослідників із близького зарубіжжя цікавить проблема трансформації цінностей військової служби, а також чинники, що впливають на формування професійно-ціннісних орієнтацій курсантів. Щодо досвіду вирішення проблеми дослідження у країнах з розвинутою економікою, то узагальнення наявних публікацій дозволяє стверджувати, що у ЗС таких країн як США, ФРН, Великобританія, Франція основні зусилля спрямовані на формування ціннісного ставлення до національно-державних традицій та ідеалів, ціннісного ставлення до здорового

способу життя, переконаності у справедливості і винятковості соціально-економічних засад цих країн, їх виняткової ролі у світовому політичному процесі, толерантного ставлення до багатонаціонального середовища, а також виховання відданості, патріотизму, мужності та високого професіоналізму.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку. З огляду на важливість теми потребують визначення найбільш типові ціннісні орієнтації військовослужбовців Збройних сил України, уточнення сутності та змісту понять «професійні ціннісні орієнтації фахівців військового управління», «корпоративні ціннісні орієнтації фахівців військового управління Збройних сил України».

Список використаної літератури:

1. Горбенко Ю. Л. Особливості становлення ціннісних орієнтацій у процесі професійної підготовки військовослужбовців : автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.01 / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. К., 2006. 20 с.
2. Матвійчук В. П. Педагогічна технологія формування ціннісних орієнтацій у майбутніх офіцерів-прикордонників : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, 2009. 20 с.
3. Діденко О. В. Виклики сучасності, тенденції та проблеми професійного виховання майбутніх офіцерів-прикордонників. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія : педагогічні науки. 2016. № 1(3). С. 70–81.
4. Новікова Т. Л. Формування соціокультурних цінностей майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення гуманітарних дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2013. 16 с.
5. Соловьев С. С. Трансформация ценностей военной службы. Военная социология. 1996. URL: <https://docplayer.ru/40192087-Transformaciya-cennostey-voennoy-sluzhby.html>
6. Кукса П. А. Формирование ценностных ориентаций и установок у курсантов военных вузов в процессе воспитания и учебной деятельности : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Санкт-Петербург, 2003. 248 с.
7. Стадник В. Досвід армій провідних країн світу щодо патріотичного виховання особового складу. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2013. № 2. С. 260–268. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pippo_2013_2_31.
8. Command Information Program AR 360-81. U.S. Army Heritage and Education Center. 1989-10-20. URL: <http://usahec.contentdm.oclc.org/cdm/ref/collection/p16635coll11/id/1518>

9. Зеленков М. Ю. Морально-психологическая подготовка войск в армиях зарубежных стран. Зарубежное военное обозрение. 2000. № 11. С. 24–28.
10. Військова педагогіка у професійній діяльності офіцера і сержанта : навчальний посібник. Частина II. Методика та системи виховання військовослужбовців / О. В. Бойко, Л. В. Коберський, В. М. Кожевніков, А. М. Романишин, С. В. Скрипник. Львів : АСВ, 2012. 382 с.
11. Charpentier W. Professional Military Ethics. Work – Chron.com, URL : <http://work.chron.com/professional-military-ethics-29264.html>. Accessed 16 August 2018.
12. Wasti S. A. The influence of cultural values on antecedents of organizational commitment: An individual-level analysis. Applied psychology : An international review, 2003. с. 567–592.
13. Північноатлантичний альянс: історія, функції, структура, відносини з Україною / за заг. ред. проф. Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. 604 с.
14. Модернізація збройних сил Франції: новітні виклики. Огляд міжнародної безпеки. Аналітика з України. Проект ГО «Центр міжнародної безпеки». URL: <http://conflicts.in.ua>

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Діденко О. В.

Роман И. М. Особенности формирования профессионально-ценностных ориентаций будущих специалистов военного управления в трудах отечественных и зарубежных ученых

В статье представлен опыт формирования профессионально-ценностных ориентаций будущих офицеров в Украине и за рубежом в XX веке. Выяснено, что ценности являются ключевым фактором профессиональной реализации личности офицера и одним из центральных компонентов мотивационно-ценностной структуры. Результаты обобщения выводов научных трудов ученых, которые рассматривали проблему формирования ценностных ориентаций военнослужащих и курсантов в военных учреждениях высшего образования, позволяют сделать вывод, что ученые выделяют военно-корпоративные, военно-профессиональные, познавательно-развивающие, специально-меркантильные и материально-бытовые ценностные ориентации. Результаты анализа обобщения зарубежного опыта формирования ценностно-мотивационной сферы личности военнослужащего позволяют среди наиболее характерных особенностей этого процесса выделить выраженную социальную, практическую и профилактическую направленность; комфортное духовное и профессиональное развитие личности военнослужащего; опосредованный характер воспитательных воздействий с опорой на уважительное отношение к военнослужащим как к личностям; доминирование индивидуальной формы работы с каждым военнослужащим.

Ключевые слова: профессиональные ценностные ориентации, корпоративная культура, специалисты военного управления, будущие офицеры, мотивационно-ценностная сфера личности, Вооруженные силы Украины.

Roman I. Peculiarities of Professional and Value Orientations Formation of Military Management Future Specialists in the Works of National and International Scientists

The article acquaints us with the experience of development of professional and value-based orientations of future officers in Ukraine and abroad in the 21st century. It is concluded, that values are the key factor of professional realization of personality of an officer and one of central components of a motivating and value-based structure. Results of conclusions of research papers of scientists, which examined the problem of formation of the value-based orientations of servicemen and cadets in military establishments of higher education, allow to come a conclusion, that scientists distinguish the following orientations: military-corporate, military-professional, cognitive developing, specific mercantile and financial-domestic value-based orientations. Scientists specify on transformation of values of military service, caused by the change of socio-economic and military-political circumstances which take place in a country in a certain period of time. It is also found out, that we can observe inconsistency of the value-based orientations of servicemen with the special meaningfulness of the profession of an officer. Research results specify that a considerable part of servicemen did not form the base values, such as military honor and dignity, the necessity of professional development.

Results of analysis of generalization of foreign experience of formation of value-based motivational sphere of personality of a serviceman allow to distinguish the following specific features of this process: the expressed social, practical and preventive orientation; supportive internal and professional development of personality of a serviceman; mediate way of educational influences based on dignified attitude toward servicemen as to personalities; prevailing of individual form of cooperation with every serviceman; use of traditions and customs of their lifestyle, personal financial interest, as a method of influence on value-based motivating sphere of personality of servicemen; the wide involving of civilian specialists of different qualifications to work with the personnel (psychologists, sociologists, lawyers); the use of mass media, participation of state authorities, non-governmental organizations, special scientific-research centers, educational establishments, churches.in the process of military training.

Key words: *professional value orientations, corporate culture, specialists of military management, future officers, motivating and value-based sphere of personality, Armed Forces of Ukraine.*